

Gyoengqbya Gvangqlangh

□ Houz Cifungh sij Moz Liujgei hoiz

Sam、mingzcoh goengqbya

Goengqbya mbanjranz, moix goengq bya gyoengq beixnuengx cungj bang an coh, mingzcoh couh lumj cohnoix vunz ndaw bya nei, caenhuengj miz di geizheih, hoeng cix cungj miz laizlig. Dou cungj yungh Vahcuengh daeuj heuh coh gyoengqde, yungh Vahgun hoiz gvaqdaeuj yienznaeuz mbouj daiq cinj caeuq nduen, hoeng youq ndaw Vahcuengh, gyoengqde cix miz goj swhgeij.

Byamehsanhfung: Byamehsanhfung dwg goengq bya gig sang laeng siujyoz dou, gou mbouj bin daengz dingbya duh de gvaq, ndwn youq loh iq goekbya yiengq baihgwnz yawj bae, dan raen gwnz bya miz aen gamj ndeu, heuhguh Gamjmehsanhfung, aen gamj haenx couh lumj bak Byamehsanhfung nei. Gou baez daih’ it bin daengz Gamjmehsanhfung, dwg go’ngeih ndaw fuengzcug heuh gou hwnjbae, de youq rog mbanj son saw, de youq seiqhenz Gamjmehsanhfung moek miz aen aennap ndeu daeuj cang duznyaen, heuh gou bae bang yawj miz mbouj miz duznyaen caij haauj ndaw aennap. Gou hwnjbae ra mbouj raen aennap, hoeng cix youq ndaw Gamjmehsanhfung cienq gvaengx ndeu, Gamjmehsanhfung gig hawj gou saetmuengh, de mbouj beij lingh aen gamj mbanjranz ndei guhcaemz, bakgamj caenhuengj aj ndaej gig hung, hoeng cix dwg aen gamj feuz ndeu. Seizgonq miz mehmbwk ndeu youq ndaw gamj seng roengz dahlwg coh heuhguh Sanhfung, ndigah aen gamj neix couh heuhguh Gamjmehsanhfung, goengq bya neix hix heuhguh Byamehsanhfung. Byamehsanhfung sangvid haauj ndaw fwj, lumj dahsien nei. Youq ndaw ndaejgeiq duh gou, Byamehsanhfung maj miz haujlai go’ngaih, daxmeh ciengzseiz bin hwnj Byamehsanhfung bae mbaet mbaw go’ngaih, doeklaeng gou caeuq gyoengq doih hix bae gwnz Byamehsanhfung mbaet mbaw go’ngaih.

Byafunghvuengz: Haujlai deihfueg cungj miz Byafunghvuengz, hoeng Byafunghvuengz mbanj dou cix dwg goengq swix goengq gvaz song goengq bya, ndaw mbanj bak lai moux reihnaz, buenqlai dwg faenbouh youq laj Byafunghvuengz. Byafunghvuengz couh lumj song duz funghvuengz yaek aj fwed mbin nei, hoeng baenzlawz mbin hix mbin mbouj ok lajmbwn. Beixnuengx mbanjranz gou, moix ngoenz youq laj Byafunghvuengz dwgrengz guhhong. Moh daxboh gou couh guh youq gwnz mbaq Byafunghvuengz, seiz lwngyez gou caeuq daxmeh bae ndaw reih guhhong, cae reih liux, gou couh langh vaiz daengz gwnz Byafunghvuengz, swhgeij naengh youq gwnz moh daxboh luenhsiengj. Miz ngoenz ndeu fatyienh gwnz dingj moh daxboh miz dieg loemq. Aulungz caeuq daxmeh naeuz hawj daxboh lingh ra gaiq dieg ndeu ba, gyoengqde couh cawx daeuj aen suengj (aen damz cang ndok vunzdai) ndeu, senj ngoenz ndei ndeu, hai moh daxboh daeuj gip ndok. Fungsug mbanjranz dou, vunzdai baez daih’ it moek roengz namh, gvaq sam bi hix ndei、haj bi hix ndei、cib lai ngeih cib bi hix ndei, cungj itdingh aeu ra lingh gaiq dieg daeuj moek baez daihngeih, hoeng moek baez daihngeih ceiq siuj hix aeu gek sam bi doxhwnj. Aeu cawx daeuj aensuengj, vat hai aen moh moek baez daih’ it, biengj hai fa gouhfaex, gip ndok haauj ndaw suengj bae. Gip ndok hix gig miz gangjap, sien gip ndok ga, itcig gip daengz ndok gyaauj. Seizhaenx dwg cejfoudaih gip ndok daxboh, cejfoudaih naeuz daxboh moek ndaej gaiq diegmoh ndei ndeu, gvaq le baenzlai bi gouhfaex lij mbouj caengz vaih. Diegmoh daxboh moek baez daihngeih dwg youq gwnz Byaanmax, goengq bya haenx youq mbanj nax gou, liz mbanj gou miz bet leix gyae, doeklaeng gou ok diegrog bae guhhong, daeggo dauqcungz daj gwnz Byaanmax senj moh daxboh

三、山的名字

家乡的山，每一座乡亲们赋予它名字，它的名字就像山里人的乳名一样，虽然有点怪，但都有它的来历。我们都用壮话叫它们的名字，用普通话翻译过来虽然没那么准确和形象，但在壮话里，它们是富有内涵的。

三凤娘山：三凤娘山是我们小学校后面很高的山，我没有爬到过它的山顶，站在山脚的小路上望，只见山上有一个岩洞，叫三凤娘岩，那个岩洞就像三凤娘的嘴巴。我第一次爬上三凤娘岩，是二堂哥叫我去的，他在外村的小学教书，他在三凤娘岩周围埋一个铁猫套野兽，叫我帮忙去看看有没有野兽踩中了铁猫。我上去后找不到铁猫，但在三凤娘岩里玩了一遍，三凤娘岩很令我失望，它不比家乡别的岩洞好玩，洞口虽然张开得老大，但却是一个浅洞。古时候有一个女人在岩洞里生了一个叫三凤的女孩，所以这个岩洞就叫三凤娘岩，山也叫三凤娘山。三凤娘山直指云天，像一尊女神。在我的记忆里三凤娘山生长着许多艾草，母亲经常爬上三凤娘山去采艾叶，后来我和伙伴们也去三凤娘山上摘艾叶。

凤凰山：相信很多地方都有凤凰山，我们村里的凤凰山是一左一右两座山，村里的一百多亩田地大都分布在凤凰山下。凤凰山就像两只展翅欲飞的风凰，但怎么也飞不出蓝天。我家乡的父老乡亲，每日都在凤凰山下辛勤耕作。我父亲的坟墓就在凤凰山肩膀上，我儿时跟母亲下地，当牛犁完地，我就把牛放到凤凰山，坐在父亲的坟墓上遐想。有一天看到父亲的坟顶上有一处地方陷了下去。叔叔、伯伯和母亲说给父亲重新找一个地方吧，便买来金坛（装人骨头的陶瓷坛），选了一个好日子，就给父亲开坟捡骨头。我们老家的风俗，人过世一葬后三年也好、五年也好、十多二十年也好，但都必须找一个地方二葬，但二葬最少要三年以上。要买来金坛，把一葬的坟墓挖开，揭开棺材盖，把骨头捡到金坛里。捡骨头也是很讲究的，先从脚骨捡起，一直捡到头骨。那时捡父亲骨头的是大姐夫，大姐夫说父亲一葬是个好地方，过了这么多年棺材还没有腐烂。父亲二葬的地方是在八里外舅舅村庄的马鞍山上，后来我出门打工，哥哥重新把父亲从马鞍山上取回，把他和母亲一起葬到村后的山上。

里空山：里空山上山林郁郁葱葱，记忆里，家乡的男人经常砍高山柴，这座山响起叮当当的砍柴声，那座山也传来叮当当的砍柴声，一根根高山柴丢到山下，再用破好的竹篾捆绑，然后用马车拉到镇上去卖。那时还没用煤气和电煮饭，高山柴最受镇上人的欢迎，它有着耐烧、火旺、少烟的特点。别的山上高山柴可以砍来砍去，但里空山上的柴是不允许砍的，它历来是“封山育林”的山。高山贫瘠，高山柴生长缓慢，但里空山上的高山柴是最大根的，有的大到人抱不过来。我们村子房屋的朝向，大都面向里空山。里空山有一个非常大的岩洞，但站在村前不易看到洞口，洞口都被苍翠的山林掩盖。里空岩非常宽敞，洞里石笋奇特，在洞里讲话会传来“轰轰”的回音，洞中还分有几层楼，最底层的洞口直通山的背面，站在山背面的洞口，可以望见牛角埕，还可以望见牛角埕下青青的刁江。

牛角埕：家乡的山岸上有两条牛角一样的山埕，称为牛角埕，牛角埕下流过一条青罗带一样的河流，名叫刁江，美丽的刁江似乎从远天而来，在崇山峻岭间悠扬而过。两条牛角埕从刁江边一直往蓝天上延伸，风景优美。牛角埕一分为二，上半部归宣州市管辖，下半部和刁江，则是都安县境。

dauq, dawz daxboh caeuq daxmeh caez moek youq gwnz bya laeng mbanj.

Bya’ndawgyoeng: Gwnz Bya’ndawgyoeng ndoengfaex mwncupcup, ndaw ndaejgeiq duh gou, bousai mbanjranz ciengzseiz bae gwnz bya sang raemj fwnz, sing raemj fwnz goengq bya baihneix yiengj gungunggung, sing raemj fwnz goengq bya baihhaenx hix yiengj gungunggung, fwnz bya sang diuz dem diuz gveng roengz laj bya bae, caiq yungh duk luh ndei daeuj cug, yienzhaeuh yungh cimax rag bae gwnz haw gai. Seizhaenx lij mbouj caengz miz heiqmeiz caeuq dienh daeuj cawjhaeux, fwnz bya sang ceiq ndaej vunz gwnz haw angqcoux, de naih coemh、feiz foengx、hoenz siuj. Fwnz bya sang lingh goengq bya ndaej raemj bae raemj dauq, hoeng fwnz gwnz Bya’ndawgyoeng cix mbouj hawj vunz raemj, de itcig dwg goengq bya “fung bya caux ndoeng” ndeu. Bya sang namh byom, fwnz bya sang maj ndaej menh, hoeng fwnz bya sang gwnz Bya–ndawgyoeng cix gig hung, miz go hung ndaej boux vunz ndeu cungj got mbouj gvaqdaeuj. Bak douhung mbanj dou buenqlai hai yiengq Bya’ndawgyoeng. Bya’ndawgyoeng miz aen gamj gig hung ndeu, hoeng ndwn youq naj mbanj mbouj yungzheih yawjraen bakgamj, bakgamj cungj deng ndoengfaex mwncumcum goemq hwnjdaeuj lo. Gamjndawgyoeng gig gvangq, ndaw gamj rinyagnyx daegbied, youq ndaw gamj gangjavah miz hoizyaem “hunghung”, ndaw gamj lij faen baenz geij caengz laeuz, bakgamj ceiq daejcaengz cig doeng daengz laeng goengq bya, ndwn youq bakgamj laeng goengq bya, ndaej yawjraen Gemhgaeuvaiz, lij ndaej yawjraen Dahdiuhgyangh sawdikdik laj Gemhgaeuvaiz.

Gemhgaeuvaiz: Gwnz hamqbya mbanjranz miz aen gemj ndeu lumj song diuz gaeuvaiz nei, vunz bonjdeih heuh de guh Gemhgaeuvaiz, laj Gemhgaeuvaiz lae gvaq diuz dah lumj sai heu nei, diuzdah coh heuhguh Dahdiuhgyangh, Dahdiuhgyangh gyaundeih lumj daj gwnzmbwn lae roengzdaej nei, lae gvaq gyang gyoengqbya sang. Song diuz gaeuvaiz daj henz Dahdiuhgyangh itcig yiengq gwnzmbwn daz bae, gingjsaek gyaundeih dangqmaz. Gemhgaeuvaiz it faen baenz ngeih, duenh baihgwnz Gemhgaeuvaiz gvi Yizcouh Si guenj, duenh baihlaj Gemhgaeuvaiz caeuq Dahdiuhgyangh cix dwg Duhanh Yen guenj.